

EN DIGITAL
FORTBILDNINGSLÖSNING MED 425
PDF- OCH VIDEO FILER

FORTBILDNINGSBIBLIOTEKET

En digital verktygslåda och kunskapsdatabas om
ledarskap, bemötande och kvalitet.
Info & beställning: steinberg.se/ledarskap
Startsida och login: <http://ledarskap.welib.se>

PROVPAKETET
innehåller exempel på PDF-filer från
Fortbildningsbibliotket: Skolans checklista,
Samtalsstarter för APT-och AL-möten, Verktyg för
ledarskap i klassrummet, Verktyg för vikarier, Brev
till föräldrar

Sök, Välj, Kopiera. Samtal. Åtgärda. Följ upp.

Vägen till ännu bättre ledarskap, bemötande och verksamhetskvalitet går via disciplinerade och resultatnriktade samtal. Fortbildningsbiblioteket ger hundratals underlag för att starta, fokusera och följa upp pedagogiska samtal.

John Steinberg, författare och lärarfortbildare
www.steinberg.se
www.ledarskap.welib.se

www.ledarskap.welib.se

1.9

Skolans checklista

Rykte och attraktionskraft

Hej!

Vår skola har ett gott anseende i kommunen, ett gott rykte och är eftertraktad. Elever, personal och föräldrar är stolta över vår skola.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Ja, det är egentligen en fråga i två delar, men skatta helheten. Frågan är hur får skolor ett gott rykte och gott anseende? Några riktlinjer:

- En stor portion tillförlitlighet. Med det menas att föräldrar, elever och personal vet vad de får. En av hemligheterna med några friskolekoncerners framgångar är att man är tydlig vad gäller skolornas profiler. Personal som söker sig dit känner till skolans idéer. Föräldrar kan lita på att det som skolan säger sig ska göra faktiskt händer. Eleverna känner till spelreglerna.
- Skolor som är öppna med vad man gör, visar upp vad man gör, knyter an till lokalsamhället, ofta bjuder in politiker, föräldrar och näringsidkare i närheten vinner på det. Stoltheten ska visas inte bara inåt, inom personalen, men utåt mot omvärlden. Tala om vad ni gör och vad ni är bra på.
- Bjud in gamla elever – ofta och regelbundet – dels för att få synpunkter på skolan, dels för att träffa nuvarande elever och dels få verka som ambassadörer mot omvärlden.
- Inte vill man kalla elever och föräldrar för "kunder." Men tänk på vad kundservice innebär – att hålla sina löften, kommunicera snabbt, korrekt och tydligt, att snabbt svara på frågor och kritik och att rätta till det som inte fungerar.
- Lägg ner tid, pengar, engagemang och energi på rekryteringsprocessen. En skola är aldrig bättre än sin personal. Arbeta ständigt med fortbildning.

Åtgärd

Ytterligare saker vi kan göra för att få ett gott rykte och gott anseende:

Med vänlig hälsning
©John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

1.1

Skolans checklista

Skolans estetiska standard

Hej!

Läs den förklarande texten först för att tydligare förstå påståendet och gör sedan en skattning mellan 1-10. En 10:a betyder att du håller med till 100% och en 1:a betyder att du inte alls håller med.

På vår skola har vi en hög estetisk standard.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Ett tecken på en bra skola är att lokalerna, inklusive skolgården, vårdas väl. Det är minimalt med klotter, som, om det förekommer, genast tas bort. Här finns inga lutande basketpelare som ledsamt blänger på barn, föräldrar, personal och förbipasserande.

Fastighetsägaren byter fönster vid behov, målar vid behov, klipper buskar vid behov och reagerar i allmänhet snabbt när personal eller skolledare påpekar brister.

Du kommer in i skolan och ser att det är snyggt, rent och upplockat. Det som sätts upp på väggarna har en hög standard, antingen i form av riktiga konstverk eller elevtavlor och redovisningar som du ser har valts ut med omsorg och satts upp på ett fint sätt.

Toaletterna är rena. Golven i skolrestaurangen är rena och iordningställda så fort som möjligt efter varje måltid.

Skolans estetiska standard är viktig eftersom det ger signaler till eleverna, personalen och föräldrarna om skolans betydelse, ställning och anseende. Att vårda sin skola är att värna om skolans dignitet och betydelse.

Åtgärd

Så här kan vi höja den estetiska standarden på skolan:

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

1.13

Skolans checklista

"Lektionen är helig"

Hej!

På vår skola vet vi att "lektionen är helig" och bästa sättet att förbättra skolans resultat är att prioritera undervisningens kvalitet och kvalitet på de aktiviteter som genomförs om vi har ett fritidshem.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

För den som vill fördjupa sig i mina tankar om undervisningens kvalitet finns två förslag. Det ena är boken *Lektionen är helig: När undervisningen står i centrum* (Läraryrket).

Lektionen är helig skrev jag efter att ha läst forskning om varför vissa länders skolsystem lyckas bättre än andra. En faktor stack ut. I Japan, med höga resultat, var bara en procent av alla lektioner avbrutna eller inställda. I USA, med mycket lägre resultat, var en tredjedel av alla lektioner avbrutna eller inställda. Det är stor skillnad och jag undrar om inte siffran i Sverige är mer lik den amerikanska än den japanska.

I boken *Lektionen är helig* ställer jag frågor om antal inställda lektioner, avbrutna lektioner, antal lektioner som börjar i tid, antal lektioner där alla är på plats i tid och liknande.

Frågan är om det dyker upp frågor om utflykter, biobesök, konsertbesök, friluftsdagar, idrottsturneringar, med mera om man tar en ordentlig diskussion:

- Varför ska detta prioriteras?
- Vad är syftet?
- Vilka pedagogiska mål kan uppnås?
- Vilka sociala mål kan uppnås?
- Hur bidrar detta till lärande?

Huvudfrågan är om vi på vår skola har den verksamhet som är utlovad till elever, föräldrar och samhället!

Åtgärd: *Det vi kan göra för att undervisningen (och kvalitetsaktiviteter på fritids) kan prioriteras:*

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

17.13

Samtalstarters för arbetslag

Skolans historia

Hej!

Varje byggnad och miljö har sin historia. Skolhuset du vistas i ca 200 dagar om året har sin speciella historia och bakgrund.

Utformningen av arbetsplatserna präglar arbetsformerna och även våra uppfattningar om vad som är möjligt.

Det kan vara givande och intressant att ta reda på följande saker om er skola:

- När byggdes skolan?
- Vem var arkitekten?
- Varför, tror du, skolan byggdes på detta sätt?
- Vad var de rådande idéerna om pedagogik, lärande och skolan på den tiden? Med andra ord, vad säger skolans arkitektur om tidsandan då?
- På vilket sätt, tror du, är skolhusets och skolgårdens utformning en "maktfaktor", d.v.s. präglar era uppfattningar om vad som är möjligt och hur vardagen ser ut?
- Vilken läroplan var rådande när skolan byggdes? Vem var skolans första rektor? Vad vet ni om denna persons erfarenhet, värdegrund och pedagogiska filosofi?
- Vem har arbetat längst på skolan? Be särskilt denna person att berätta om sina erfarenheter om skolans historia, ombyggnationer, pedagogiska trender med mera.
- Vem har arbetat kortast tid på skolan? Be denna person komma med iakttagelser om skolans utformning.

Åtgärd

Delegera en eller flera att försöka få svar på frågorna ovan, särskilt den om de rådande idéerna när skolan byggdes.

Hur påverkar skolbyggnaderna ert val av pedagogik?

Försök att enas om en enkel och inte alltför dyr förändring av skolans miljö som bättre gagnar elevernas lärande.

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

17.6

Samtalstarters för arbetslag

Varudeklarera dig

Hej!

Det är vanligt att skolor arbetar med sin värdegrund som ibland presenteras som ett fint dokument för föräldrar och andra. Det är bra. Men vad är din personliga varudeklaration och din personliga värdegrund? Hur skulle de kunna formuleras?

Min: Mitt livstema är empowerment. Min mission är att ge pedagoger underlag för pedagogiska samtal och professionsutveckling.

Jag gör detta via studiedagar, kurser, böcker, e-böcker, via Facebook, Twitter och Fortbildningsbiblioteket om ledarskap som du läser just nu. Allt har samma syfte – att underlätta för flera pedagoger att föra kvalitativt bra samtal om pedagogik med sina kollegor – hur man undervisar och hur man kan lyckas ännu bättre med att underlätta barns och ungdomars lärande.

Sedan 45 år tillbaka har jag haft samma livstema och samma mission.

Din tur! Formulera din egen personliga mission eller varudeklaration. Vad vill du? Vad är det viktigaste du gör? Vad står du för? Hur gör du det? Vad vill du förmedla till elever, föräldrar och kollegor om vem du är som pedagog?

Åtgärd

Ge varandra tid att formulera en egen varudeklaration.

Diskutera utmaningen att formulera sig så att andra förstår vad du menar.

Hjälp varandra. Läs varandras varudeklaration och diskutera dem.

Återvänd till detta tema med jämna mellanrum. Lever vi enligt och följer vi vår mission och värdegrund? Svårt ibland, visst, men värt ansträngningen.

Stämmer din personliga värdegrund överens med skolans uttalade värdegrund?

Vad är skillnaden mellan en värdegrund och en varudeklaration?

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

2.2

Bara Bra!

En 9:a!

Hej!

Detta är en "klassisk" reflektion som man kan göra hur ofta som helst. Syftet är att reflektera över vad som fungerar och hur det som har fungerat tidigare kan hjälpa dig i din planering.

Om du tänker dig en skala mellan 1-10 där en tia betyder "absolut fantastisk" och en etta betyder "absolut katastrof", välj ut en 8:a, 9:a eller kanske t.o.m. en 10:a-lektion, aktivitet, samtal eller projekt och analysera varför det fungerade så bra. Lämna de mindre lyckade passen åt sidan. Det finns mera att hämta från en analys av det som fungerade bra. Vad bidrog till framgången? Exempel:

- Förberedelserna
- Rutinerna
- Uppgiftens karaktär och upplägg
- Tidsdisponeringen
- Materialet
- Din berättarförmåga
- Din entusiasm
- Elevernas initiativ och frågor

Åtgärd

Min analys av veckans bästa pass:

Tänk på en lektion eller aktivitet du ska ha nästa vecka där du är lite osäker på hur det ska gå. Ge ett eller två exempel från det du beskrev ovan som du kan lägga ner lite extra tid på när du ska planera och genomföra ett kommande pass.

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

2.3

Bara bra!

Titta! Titta!

Hej!

Uppgiften denna gång är att ta med dig ett elevarbete till dina kollegor (eller analysera på egen hand om du så vill), som du tycker håller ovanligt hög kvalitet. Det kan vara en bild, ett slöjdprojekt, en uppsats, en labbrapport eller liknande. Bäst är att fysiskt ta med dig exemplet, men om det inte går, ta bilder du kan visa upp.

Just nu behöver du inte tänka på att andra elevarbeten inte höll samma kvalitet. Plocka bara fram det som du anser hålla allra högst kvalitet.

Använd detta som en utgångspunkt för en diskussion om vad vi menar med kvalitet när vi är särskilt nöjda med vad eleverna har åstadkommit.

Åtgärd

Varför tycker du att detta elevarbete höll en hög kvalitet?

Jämför dina kriterier med de bedömningskriterier som styrdokumentet beskriver för kvalitet.

Fundera på hur du (och kollegerna) beskriver kriterier på kvalitet för eleverna. Litar ni till betygsbeskrivningar eller har du en egen metod för att beskriva förväntningarna, nivån och förmågorna som krävs?

Ytterligare en vanlig metod för detta är att rätta uppsatser och prov tillsammans för att få en tydligare bild av vad ni menar med kvalitet.

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

3.12

Gruppen först

**Tacka för det som
fungerar**

Hej!

När Åsa Sourander och jag skrev boken *Att vända en klass* var det i slutet på de tre år Åsa hade sin mellanstadieklass. Vi försökte analysera hur vändningen gick till och kom fram till att en av de viktigaste åtgärderna var att tacka elever och informera föräldrar när nyckelelever (och gruppen) hade en bra dag.

Åsa började att skriva positiva lappar hem. Ibland blev det textmeddelande. Ibland kunde hon till och med ringa hem och berätta att nu har X haft en bra dag.

Du kan inte ana hur mycket detta hjälpte henne att få elevernas och föräldrarnas förtroende! Det var många elever och föräldrar i gruppen som knappt hade hört någonting positivt under flera år och nu kom positiva signaler titt som tätt.

Till slut kom eleverna självmant fram till Åsa och sa, "Jag har haft en bra dag idag, Åsa. Kan jag få en lapp hem om det." Ja, till slut hade hon många elever i kö i slutet på dagen!

Så enkelt. Så märkligt. Så självklart!

Det handlar om den äldsta principen inom psykologin – positiv förstärkning.

Vi kom att kalla detta för "tackterapi." Det var ett evigt (och magiskt) tackande. Särskilt med de svåraste eleverna hade det stor effekt. "Tack för att du delade sudd med Sara." "Tack för att du hjälpte till att plocka upp." "Tack för att du ställde denna intressanta fråga." "Jag såg att du uppmuntrade Evelina flera gånger. Tack för det."

Åtgärd

Vem behöver höra "tack" lite oftare? Vilken förälder behöver höra oftare när det går bra?

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

3.5

Gruppen först

De svåraste

Hej!

Min och många andra pedagogers erfarenhet är att de absolut svåraste barn och ungdomar att bemöta är de barn och ungdomar som har blivit svikna av de vuxna. Exempel på vad de har varit med om:

- Hemmet som sviker med många nya relationer, nya familjekonstellationer och mycket lite stabilitet.
- Mängder av pedagoger som kommer och går – förskolepedagoger och klasslärare som kommer och går, assistenter, specialpedagoger, m.m. som ofta byts ut.
- Mängder av vuxna de förväntas knyta an till. Räkna antal vuxna som eleverna förväntas anpassa sig till under en normal månad, så blir du förvånad!
- Mängder av samtal och möten där de vuxna ofta klagar.
- Mängder av olika utredningar och undersökningar.
- Andra barns föräldrar som klagar på dem och ibland vill ha bort dem.

Det är som ögonen säger, "En tant till. En farbror till" som ska klaga och säga till. Till slut finns nära noll förtroende för de vuxna och det leder till beteenden som är svåra att hantera. "Varför ska jag lita på dem?" leder till "Varför ska jag följa honom eller henne?"

Det finns ingen utväg förutom:

- Att vara på plats
- Att visa att du åtminstone är *en* person de kan lita på
- Att vara extremt stabil och pålitlig
- Att stå emot även när det blåser hårt
- Att visa att beteende de visar upp accepteras inte, men de som personer accepteras – att skilja på sak och person
- Att ständigt hitta det eleven gör rätt och när han eller hon är konstruktiv
- Att ge meningsfulla uppgifter på rätt utmaningsnivå
- Att ständigt följa upp

Åtgärd

Ge just en elev som du normalt har svårt att nå fram till en orsak till att lita på dig. Var närvarande, stabil och konstruktiv. Vad kan du testa?

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

20.23

Brev till lärarvikarier

Rätt tempo

Hej!

Att vara pedagog innebär att du är artist. Med det menas att du ska se dig själv som idrottsman eller idrottskvinna, skådespelare eller musiker. Det är ju artisteri att få en grupp på 25 elever att engagera sig. Artisteri handlar om detaljer. De flesta artister och idrottspersonligheter bryr sig om och tränar hårt på de små detaljerna som avgör om det går bra eller inte.

En detalj som man sällan tänker på som pedagog är tempo. Med det menas hur fort du talar, hur fort du går omkring, hur fort du gestikulerar, hur fort du instruerar och hur mycket du vill hinna med under ditt pass.

För långsamt och du tappas många elever. För snabbt och du tappas andra elever. Det är svårt att hitta ett perfekt tempo som passar alla, men om du har detta i bakhuvudet så blir du mer lyhörd för gruppen och för de enskilda eleverna i din grupp. Behöver jag höja eller sänka tempot nu?

Tänk på en ståuppkomiker som berättar för snabbt och inte ger publiken tid att skratta. Det blir inte bra. Tänk på hur otålig du kan bli i en butik eller restaurang utan fungerande rutiner och allt drar ut på tiden. Du blir irriterad.

Moderna människor har vant sig vid ett högt tempo. Allt ska gå fort och man förväntar sig omedelbar tillfredsställelse.

Ibland behöver dock dina elever smälta den information de får. Stoppa ditt ordflöde. Stå stilla några extra sekunder. Lugna ner dig. Korta ner informationen. Ge eleverna några extra sekunder att ta emot och bearbeta inom sig. Ibland behöver dina elever lite mer "action". Försök då att korta ner tiden du talar, ha snabbare övergångar till andra aktiviteter, korta ner tiden för grupparbete eller enskilt arbete.

Varje filmare, dramatiker, idrottsperson och musiker har ett slags dramaturgi där tempoväxlingar är en del av "artisteriet". Var medveten om tempot och att växla upp eller växla ner.

Åtgärd

Ge ett exempel på när du har tröttnat på grund av att allt (skolan, butik, restaurang, telefonkö) har gått för långsamt.

Ge ett exempel på en instruktion som du har fått, till exempel, till ett dataprogram, där det gick alldeles för snabbt och du inte hängde med.

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

19.20

Brev till lärarvikarier

Innan du börjar

Hej!

Du ska strax möta gruppen för att då berätta vad som ska hända och ge en instruktion.

Tänk på följande:

- Du har en plan, helst på papper, så att du känner dig trygg med passets struktur och tidsramar.
- Du kan ditt innehåll. Du har hunnit läsa in dig och känner dig ganska trygg med det som eleverna förväntas lära sig.
- Du har gjort i ordning rummet med en möblering som passar ditt syfte.
- Du har skrivit upp på tavlan (arbetsblad, blädderblock, powerpoint) lektionens eller aktivitetens syfte, struktur och tidsramar.
- Du har kollat att allt material du behöver finns på plats från fungerade tekniska hjälpmedel eller extra papper, pennor och eventuellt läromedel. Om surfplattor och liknande används bör du veta att allt fungerar.
- Du har tagit två-tre extra sekunder på dig att andas, samla kraft och känner dig "grundad" och redo.
- Du står vid dörren och hälsar eleverna välkomna med en fungerande hälsningsrutin som anpassats till elevernas ålder.

Jag brukar säga att pedagoger, och särskilt vikarier, spelar ett slags sannolikhetsspel. Hur kan man öka sannolikheten att allt fungerar? I en grupp på 15-32 barn och ungdomar är det sällan att allt flyter på exakt som du hade tänkt dig, men hur kan du öka sannolikheten att det gör det, det är min fråga.

De där få minuterna strax innan du ska ta emot din grupp kan ha en avgörande betydelse för hur det går och den arbetsro och fokus du vill uppnå.

Åtgärd

Gör din egen checklista över nödvändiga förberedelser som allt som oftast passar för situationerna du befinner dig i. Jodå, det är ju ont om tid, men se det som en investering som kan ge utdelning i form av bättre arbetsro och arbetsglädje för både dig och eleverna.

Prova att komma extra förberedd till ett eller två pass under en dag och se om du upplever en skillnad för både dig personligen och gruppen. Skriv och berätta om det hjälpte.

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

19.13

Brev till lärarvikarier

Var båda envis och varm

Hej!

Var envis på ett trevligt och "varmt" sätt.

Få pedagoger lyckas utan uthållighet, envishet och beslutsamhet. I en grupp på 15-32 elever är det omöjligt att ta hänsyn till allas önskemål och förväntningar. Du lyssnar in. Du frågar. Ni diskuterar, men som ledare för gruppen fattar du vissa beslut. Du förklarar varför och sedan kör du. Om eleverna uppfattar att du på ett artigt sätt har lyssnat in vad de tycker och vill, finns större chans att du får följsamhet och att samarbetet kommer att fungera.

Mycket hänger på hur de tolkar att ditt beteende stämmer överens med ditt kroppsspråk.

- När du lutar huvudet åt sidan och visar att öronen är öppna, så att säga, visar det att du är intresserad.
- När du får ögonkontakt och fäster blicken någon sekund längre än normalt, visar det att du bryr dig.
- När du dämpar rösten något, undviker gnället och även dämpar tempot när du talar uppfattas det som om du är intresserad av en dialog.
- När du inte bara rusar iväg till nästa person och stannar kvar 1-2-3 sekunder extra uppfattas det som om du vill ha kontakt, har tålamod och är nyfiken – och vill att eleven kommer igång.
- När du har kontroll över din andning och inte går för mycket upp i varv uppfattas du som lugn.
- När du är stabil i din hållning, "grundad" mot golvet, står stilla då och då och använder "frusna" gester för att betona ger det en känsla av trygghet.
- När du är ytterst försiktigt med beröring – inte för länge, inte med hela handen och inte med för hårt tryck uppfattas det mer positivt.

Ditt kroppsspråk, med andra ord, är ett uttryck för din värdegrund och länkar samman abstraktionerna (respekt, artighet, hänsyn) till ditt eget beteende. Du blir mer trovärdig och någon som man mer sannolikt väljer att samarbeta med.

Uppgift 4

Gör en analys på max en A4-sida av ditt eget kroppsspråk.

Kroppsspråksanalysen kan handla om din röst, dina ögon, dina gester, ditt tempo och rörelsemönster och liknande. Vad tycker du har en positiv effekt för din trovärdighet som ledare för gruppen? Vad behöver du bli bättre på?

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

Brev till föräldrar 6:16

Vem ansvarar för vad?

Hej förälder!

För att samarbete mellan hem och skola ska fungera på bästa möjliga sätt är det viktigt att klargöra vem som ansvarar för vad. Vad tillhör lärarens revir som läraren bestämmer över, t.ex. lektionsuppläggen? Vad tillhör förälderns revir, t.ex. mat och sömnvanor? Vad tillhör elevreviret, t.ex. vad man vill göra på rasten eller hur en redovisning ska gå till? Vad är det som man ska bestämma tillsammans?

Till exempel att ge eleverna frukost eller att se till att man inte använder sociala medier för att mobba en klasskamrat är saker som föräldrar ibland tycker att skolan borde ordna, men det kan man också tycka att det tillhör föräldrareviret. Sömn och matvanor tillhör också föräldrareviret eftersom hur det sköts hemma påverkar elevernas koncentration i skolan.

Nej, det är inte lätt att reda ut de olika reviren men man kan ju argumentera att skolan har ansvar idag för saker som man inte alls ansvarade för tidigare, vilket gör att man ibland ägnar mindre tid åt primäruppgiften - undervisningen - och mer tid åt att reda ut konflikter, fixa saker som fattas i de små barnens ryggsäckar eller ordna fram läroböcker som eleverna har glömt hemma.

Att tänka på

Ge exempel på saker som bör tillhöra lärareviret, föräldrareviret och elevreviret. Ge exempel på saker som helst ska diskuteras så att alla tre parter, lärare-elev-förälder är överens.

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

Brev till föräldrar 6:4

Träna det visuella

Hej förälder!

Små barn är ofta bra på Memory. På något magiskt sätt kan de knäcka de flesta vuxna i detta minnesspel. De tycks ha en förmåga att minnas det de har sett och känna igen mönster.

Det är bra eftersom det är just den förmågan som kommer att hjälpa dem att klara sig bra i skolan. Skolan blir lättare att klara av om man kan komma ihåg det man har sett och det man har läst. Vi kan kalla det för det "visuella".

Vi har alla hört talas om personer som har ett fotografiskt minne. De kan se en bild, ett diagram, en film och liknande och komma ihåg det mesta av det de har sett, som om hjärnan har tagit en bild och lagt det på ett minneskort i hjärnan.

De flesta av oss har inte ett fotografiskt minne, men vi kan absolut träna förmågan att minnas det man har sett. Just därför är det bra att spela spel som Memory eller fråga barn och ungdomar om saker de har sett.

Med de små kan man till exempel fråga vad deras lärare hade på sig idag, eller vad de åt för skolmat, eller var de lekte på rasten. Med de äldre kan man fråga om detaljer om saker som de har varit med om eller sett, till exempel, hur en kompis kök eller rum är möblerat, detaljer om hur en bil såg ut, eller detaljer om hur en skärmbild från ett dataspel såg ut.

- Hur såg köket ut i lägenheten där vi bodde för sju år sedan?
- Hur ser molnen ut i öppningsscenen av The Simpsons?
- Hur såg omslagsbilden ut på den första serietidningen du köpte för egna pengar?

Ställ frågor om färg, form, storlek och om olika små nyanser. Många gånger när de tänker till kommer du att se att de lyfter ögonen uppåt och åt sidan. Därifrån "hämtar" de bilder och försöker att minnas.

Att tänka på

Prova att ställa frågor som kräver ett visuellt minne. Berätta att förmågan att minnas vad de har sett kan hjälpa dem att klara prov och annat i skolan.

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

14.4

Undervisningskonsten

Länkning

Hej!

Ett av de stora tecknen på bra undervisning är att läraren hjälper eleverna att länka från då till nu, nu till då, från dem till mig, från där till här. Vad kan detta betyda?

Texter, videos, material och andra underlag en lärare använder sig av är sällan värderingsneutrala. Nog söker vi efter objektivitet, men varje historielärare vet, till exempel, att aktuella texter delvis är en reflektion över sin tid. Titta bara på en lärobok från 60-talet och jämför med ett avsnitt om samma tema från en lärobok från 80-talet och nu. Visst finns det skillnader.

Matematikens problem på 50-talet var neutrala (äpple och päron), på 70-talet politiska (procent fattiga i världen), men numera är de ofta individualistiska (fördelning av pengar om du vinner på Lotto).

Att länka från dåtid till nutid är, givetvis, att ta exempel från det förflutna och ge exempel på samma tendenser eller idéer idag. Att länka från nu till då är samma sak fast tvärtom, att länka från vår tid till det förflutna. Hur kan man undervisa om det som händer i Irak, Syrien och Afghanistan utan att länka till Europas historia med klaner och små kungarikar som fanns i Europa för bara 150 år sedan?

Sedan är uppgiften att länka från principer, teorier, händelser till elevernas egna upplevelser nu och påvisa relevansen för egna val och handlingar. Nästa uppgift är att länka samman det som händer på den platsen till det som händer på en annan plats eller vår egen plats.

Jag hävdar att "länkning" är en av de viktigaste förmågorna som bra lärare har när de undervisar.

Åtgärd

Hur jag har länkat (och kommer att nästa vecka länka) från då till nu?

Hur jag har länkat från principer, teorier, personer till elevens värld och kommer att fortsätta länka till samma nästa vecka?

Hur jag har länkat från där till här och kommer att fortsätta med det nästa vecka?

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

FORTBILDNINGSBIBLIOTEKET

En digital verktygslåda och kunskapsdatabas om ledarskap, bemötande och kvalitet

Sök. Välj. Kopiera. Samtala. Åtgärda. Följ upp.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Information och beställning: steinberg.se/ledarskap.

Kopieringslicens och tillgång till databasen kostar 4900:- plus moms per år per skola/förskola. Be om offert för beställning till en hel kommun eller utbildningskoncern. [john\[at\]steinberg.se](mailto:john@steinberg.se).

Inloggning på welib: <http://ledarskap.welib.se>

Denna kunskapsdatabas och fortbildningsbibliotek är uppdelad i sex delar:

- Verktyg för skolledare, förstelärare och AL-ledare
- Verktyg för ledarskap i klassrummet
- Verktyg för assistenter, vikarier & nya pedagoger, fritidshem, förskolan, elever och föräldrar
- Nio BBL mini-kurser för pedagoger med uppdrag och reflektionsuppgifter
- PDF- och e-böcker för nedladdning, t.ex. Fortbildningshandboken och Coacha varandra till framgång
- Bildspel och studieplaner som underlag för APT-träffar och interna studiedagar.

Del 1: Verktyg för skolledare, förstelärare och AL-ledare

Skolans checklista (Om skolans/förskolans/fritidshemmets utveckling)

Introduktion
 Skolans estetiska standard
 Klassrummets estetiska standard
 Stabilitet hos personalen
 Introduktion av ny personal
 Vikarier
 Varje personals betydelse
 Snabb till handling
 Formaliteter
 Rykte och attraktionskraft
 Skolledare
 Elevunderlaget
 Rekrytering
 "Lektionen är helig"
 Prioritering
 Rätt saker
 Systematik
 Kompetens
 Samarbetskultur
 Skolans helhetsidé
 Välmående personal
 Välmående elever
 Feedback på hur det går
 Värderingsstyrning
 Elevuppföljningar
 Samhällsutveckling
 Gör om gör bättre
 Ägarskap
 Resursfördelning

Handlingsplaner
Framtidsanda
Skattningar

Samtalsstarters för APT-och AL möten

Stoppa mördarfraserna
Jag hade skitaont
Så kan vi inte göra
Förenkla, förtydliga, möjliggör
Anställ en "wower"
Varudeklarera dig
Du spelar ett sannolikhetspel
Listor hjälper
Hur ambitiös ska jag vara?
Skulle du vilja gå på dina egna lektioner?
Tavelmöten
Konflikter
Skolans historia
500 kronors frågan
Dignitet och status
Gör varandra bättre
Fritids och förskolan
Struktur för pedagogiska försök
Relationen till forskning
Resurser

Mallar och exempel

Presentera dig själv
Plan för ett föräldramöte
Svåra samtal med föräldrar
Struktur för parvis grupparbete
Struktur för längre grupparbete
Struktur för värdegrundsarbete
Principer för ett utvecklingssamtal
Innan du går in i rummet
Struktur för ett reflektionssamtal
Struktur för ett co-coaching samtal
Struktur för ett arbetslagsmöte
Lyckad rastverksamhet
Efter loven
Struktur för övergången till fritidshemmet
Gräv där du står

Sunt förnuft om forskning (videos) Fem avsnitt

Förstå din organisation (videos) Nio avsnitt

Sex videointervjuer med framgångsrika pedagoger

Del 2 Verktyg för ledarskap i klassrummet

Bara bra! (När det fungerar som bäst)

Bara bra!
En 9:a
Titta! Titta!
Heureka!
Det var en bra fråga!
I min hand

Gruppen först (Att vända en grupp från oro till fokus)

Du är inte ensam
Gruppen går före individen
Hjälp kommer inte utifrån
Samma båtkänsla
Informella ledare
De svåraste
Samarbete med föräldrar

Rutiner, rutiner, rutiner
Skräp i korridorer, oro i klassen
Vad, hur, när, var och vem?
Leta efter det som fungerar
Tacka för det som fungerar
Förhandlingar
Organisera dina tankar
Upp för berget

Följsamhet och förtroende (Om kroppsspråkets betydelse)

Introduktion
Centrering
Den inkluderande gesten
Pausering
Frusna gester
Tillstånd
Rösten
Ögonen
Beröring
Positionering
Stanna kvar & pausa
Häng inte på möblerna
Prata som en norrman
Stå upp!
Nord-Syd, Öst-Väst
Stegen talar

Uppför trappan (Behovstrappan applicerad på skolutveckling)

Trappa 1: Infrastruktur
Trappa 2: Trygghet
Trappa 3: Gemenskap
Trappa 4: Uppskattning
Trappa 4B: Receptet
Trappa 5: Självförverkligande

Undervisningskvalitet

Undervisnings 1.0
Undervisning 1.5
Undervisning 2.0
Undervisning 2.5
Undervisning 3.0
Undervisning 3.5
Bästa metoden?
Antaganden

Besök varandra

Feedback 1.0
Feedback 1.5
Feedback 2.0
Feedback 2.5
Feedback 3.0
Feedback 3.5

Kvalitetstid

Kvalitetstid
Uppgiftens karaktär
Vitsen
Fokus
Hjärtat först
Gör om, gör bättre
Var besvärlig
Gör din grej

Uppdraget som pedagog

Varför finns du?
Vad gör du egentligen?
Lojalitet
Välmående
Entusiasm

Mod & tillit
Dansa

Lärarledarskap

Lärarledarskap
Guldstunden
Helig?
Lingvistik
Bedömning och lärande
Hierarkier
En mottagare

Undervisningskonsten

Var visuell
Läromedel
YouTube
Länkning
Modellering
Lektionsplanering
Dokumentation
Identitet och resultat
Tillförlitlighet
Hemuppgifter

De första tio sekunderna (videos)

Introduktion
Hitta balansen
Raska steg
Kolla rummet
Samla dig igen
Ta rummet
Ta scenen
Balansen och pausen
Insamlade gester
Frusna gester
Rösten
Framåt steg!

Ha koll på kroppsspråket (videos)

Andningen
Tillstånd
Volymen
Avbryt lugnt
Scenförankring
Informationsförankring
Ljutförankring
Ögonen
Övergången
Spelreglerna
Stanna kvar
Händer och position
Visuella signaler
Hund eller katt?
Nord-syd
Avslutningen – knyt an och uppmuntra

Del 3 Verktyg för assistenter, vikarier & nya pedagoger, fritidshem, förskolan, elever och föräldrar

Fortbildningsbrev till assistenter och resurspersoner

Introduktion
Var ambitiös
Förstå ditt uppdrag
Uppdragets innehåll
Artighetens betydelse
Allt bygger på relationer

Kroppsspråkets betydelse
Anpassning och tempo
Ett givande och tagande
Att behålla relationen i en konflikt
Ge eleven strategier
Dokumentera
Samarbeta med föräldrar
Spelregler
Vad goda ledare gör

Fortbildningsbrev till fritidshemmens personalen

Introduktion
Var ambitiös
Förstå ditt uppdrag
Värdegrundens betydelse
Allt bygger på relationer
Kroppsspråkets betydelse
Balansens betydelse
Att behålla relationen i en konflikt
Din intention påverkar ditt beteende
Fri lek eller strukturerad lek?
Exempel fotboll
Vad är det som gäller?
Kvalitet, kvalitet, kvalitet
Samarbete med föräldrar
Miljön påverkar agerandet
Dokumentera
Tre bekräftelser
Gör din grej
Tillitens betydelse
Vad göra ledare gör

Videoreflektioner för förskolans personal

Intro
Anknytning
Att samarbeta med föräldrarna
Delaktighet och demokrati
Balansen mellan frihet och struktur
Estetik
Lärmiljön
Svåra samtal
Kroppsspråket
Gör din grej
Fråga efter receptet
Tre bekräftelser
Konflikthantering med tredje punkten
Värdegrund med "vi"-känsla
Föräldramöten och utvecklingssamtal
Fortsätt!

Fortbildningsbrev för vikarier & nya pedagoger

Introduktion
Var ambitiös
Att lyckas som vikarie
Att förstå sitt uppdrag
Vad är annorlunda idag?
Våga vara formell
Skolans förpliktelser
I en ideal värld
Kulturkrocken
Artighetens betydelse
Värdegrundens betydelse
Förstärk det positiva
Var båda envis och varm
Samarbeta med föräldrarna
Rutiner som hjälper

Lärandets grunder
Kärlek och struktur
Tre bekräftelser
Innan du börjar
När du börjar
Lektionens sex moment
Övergångar och spelregler
Tempo
Fyra ingredienser
Lektionens "måsten"
Ta scenen i besittning
Dokumentera
Konflikthantering
Hjälp föräldrar att förstå
Samarbete med kollegor
Vad goda ledare gör

Brev till föräldrar

Skolan är inte livet
Hur man talar om skolan
Hur ska jag hitta tiden?
Träna det visuella
Träna det auditiva minnet
Lek, lek, lek
Man lär sig via kroppen
Repetera, repetera, repetera
Ordning och reda
Fattar vi vitsen?
Läs, läs, läs
Vad är förväntningarna?
När det tar emot
Vad är vitsen med läxor?
Rättigheter och skyldigheter
Vem ansvarar för vad?
Tålamod
När det blir problem
Förstå ämnen
Ha ett styrkeperspektiv

Dina studier och ditt liv (brev till elever)

Skolan är ett uthållighetstest
Pengar eller livet?
Det första magiska ordet: Tro
Det andra magiska ordet: Kropp
Det tredje magiska ordet: Metodik
Intraprenörskap – vad är det?
Nej, livet är inte rättvist!
En annan syn på intelligens
Hur får du information att fastna?
Är lagom bäst?
När har du lyckats lära dig?
När trivs du bäst i skolan?
Hitta dina styrkor?
Djup eller ytlig kunskap?
Var aktiv under din inläring?
Från nöje till nytta
Häst och fotboll
Kvalitet, kvalitet, kvalitet
Grupp hit... och grupp dit
Håll reda på vad du kan
Ta hjälp av tekniken
Ta dig själv på allvar

Del 4 Tio BBL (beteendebaserat lärande) mini-kurser

Teman om ledarskap i klassrummet, värdegrundsarbete, pedagogiskt ledarskap och coaching utformade som mini-kurser med beteendeuppdrag, reflektionsövningar och diskussioner. Passar som bas för kollegialt lärande.)

Vad är BBL? (en introduktion beteendebaserat lärande? Video)
Bonjour! – (hur man får en ”god dag”)
Klart för start! (material, teknik och det praktiska)
Se på mig! (hur man tar sin scen och inleder)
Voffor då då? (varför gör vi som vi gör?)
Pedagogisk safari (om pedagogiskt ledarskap)
Tack-Hej-Vi (om beteendebaserat värdegrundsarbete)
Lektionsdesign (om lektionens sex viktigaste moment)
Nästa steg samtal (om handledande och coachande samtal)
En 9:ans lektion (om undervisningskvalitet)
Nästa steg i livet (underlag för elever om studieteknik och livsval)

Del 5 PDF-böcker och e-böcker

Följande PDF-böcker och e-böcker inkluderas i databasen.

Fortbildningshandboken – om förutsättningarna för lyckades fortbildningsinsatser
Makro-Mikro modellen för skolutveckling
Coacha varandra till framgång – en introduktion till co-coaching
Coacha varandra till framgång – elevhandboken. Elever kan också coacha varandra.
Styrkesamtal

Del 6 Bildspel som underlag för APT-träffar och interna studiedagar

Bildspel från John Steinbergs föreläsningar som kan nyttas för APT-träffar och studiedagar. Allteftersom tillkommer studieplaner för delar av Fortbildningsbiblioteket.

Ledarskap i klassrummet
Att skapa en kvalitetskultur (om undervisningskvalitet)
Hitta styrkorna
Jag hjälper dig. Du hjälper mig.
Befria lärarna – tillbaka till hjärtat

Information om Johns böcker och föreläsningar

Ledarskap i klassrummet
Uppföljningsfrågor till ledarskap i klassrummet
Hitta styrkorna
Jag hjälper dig. Du hjälper mig. (Co-coaching)
Undervisningskvalitet
Ny som pedagog
Tillbaka till hjärtat (Befria lärarna)
Lektionen är helig (bok)
Fyrtio minuter, hundratals beslut (bok)
Att vända en klass (bok)
Lärarskicklighet (bok)
Lyckas med digitala verktyg i skolan (bok)
Ledarskap i klassrummet (bok)
Hitta styrkorna (bok)
Humanistiskt ledarskap (bok)
Hitta lärarnas guldstunder (bok)
Befria lärarna (bok)
Uppdrag vikarie (bok)

FORTBILDNINGSBIBLIOTEKET

Sök. Välj. Kopiera. Samtala, Åtgärda. Följ upp.

Information och beställning: steinberg.se/ledarskap

Inloggning på welib: ledarskap.welib.se

FORTBILDNINGSBIBLIOTEKET En digital verktygslåda med drygt 400 PDF-filer och videos om ledarskap, bemötande och kvalitet
Sök. Välj. Kopiera. Samtala. Åtgärda. Följ upp.
<http://ledarskap.welib.se>

FORTBILDNINGSBIBLIOTEKET

En digital verktygslåda och kunskapsdatabas om ledarskap, bemötande och kvalitet

Fortbildningsbiblioteket är en fortbildningslösning för skolan, fritidshem och förskolan med hundratals PDF-filer och videos med handfasta kopieringsunderlag för reflektion och handling. Vi samarbetar med Axiell WeLib för att skapa ett enkelt, lättöverskådligt och användbart digitalt system för filsökning och hantering av fortbildning. Alla inom verksamheten som beställer kan söka, ladda ner, och sprida.

Upphovsmannen bakom denna tjänst är John Steinberg, fil. dr i pedagogik, författare till 50 böcker. Fokus på innehållet är ledarskap, bemötande och kvalitet. Det finns fortbildningsunderlag för de flesta av skolans/förskolans olika personalgrupper – samt föräldrar och elever.

Fullständig innehållsförteckning: www.steinberg.se/ledarskap.
Det finns idag 425 olika PDF- och videofilmer.
Sök. Välj. Kopiera. Samtala. Åtgärda. Följ upp.

Fortbildningsbiblioteket är uppdelat i följande delar:

1. Verktyg för skolledare och förstelärare
2. Verktyg för ledarskap i klassrummet
3. Verktyg för assistenter, vikarier och nya pedagoger, fritidshem, förskolan, elever och föräldrar
4. Nio BBL mini-kurser för pedagoger (BBL=Beteendebaserat lärande med veckans träningsuppdrag)
5. PDF-och e-böcker för nedladdning, t.ex. Fortbildningshandboken och Coacha varandra till framgång
6. Bildspel och studieplaner som underlag för APT-träffar och interna studiedagar utifrån Johns material

Det finns ett 70-tal videos och drygt 350 PDF-filer oftast i form av en-sidiga, praktiska, snabblästa s.k. Fortbildningsbrev med information, reflektionsfrågor och exempel på åtgärder.

Exempel på hur Fortbildningsbrev (kopieringsunderlagen) ser ut

[www.ledarskap.welib.se](#)
1.1
Skolans checklista
Skolans estetiska standard

Haj!

Läs den korta introduktionen först för att förstå vad estetiska standarder är och för att förstå vad de innebär. I de olika avsnitten kommer du att se exempel på olika aktiviteter som kan användas för att förstå och förstå sig på estetiska standarder.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

En checklistan är en lista över de olika standarderna som ska uppnås. Den ska användas för att se om de olika standarderna uppnås eller inte. Den ska användas för att se om de olika standarderna uppnås eller inte. Den ska användas för att se om de olika standarderna uppnås eller inte.

Skolans estetiska standarder är en lista över de olika standarderna som ska uppnås. Den ska användas för att se om de olika standarderna uppnås eller inte. Den ska användas för att se om de olika standarderna uppnås eller inte.

Agenda
1.1 Skolans estetiska standarder

Med vänlig hälsning
John Steinberg

[www.ledarskap.welib.se](#)
3.2
Gruppen först
Gruppen går före individen

Haj!

Läs den korta introduktionen först för att förstå vad gruppen är och för att förstå vad den innebär. I de olika avsnitten kommer du att se exempel på olika aktiviteter som kan användas för att förstå och förstå sig på gruppen.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

En checklistan är en lista över de olika standarderna som ska uppnås. Den ska användas för att se om de olika standarderna uppnås eller inte. Den ska användas för att se om de olika standarderna uppnås eller inte.

Skolans estetiska standarder är en lista över de olika standarderna som ska uppnås. Den ska användas för att se om de olika standarderna uppnås eller inte. Den ska användas för att se om de olika standarderna uppnås eller inte.

Agenda
3.2 Gruppen först

Med vänlig hälsning
John Steinberg

[www.ledarskap.welib.se](#)
Brev till föräldrar 6.5
Träna det auditiva minnet

Haj!

Läs den korta introduktionen först för att förstå vad det auditiva minnet är och för att förstå vad det innebär. I de olika avsnitten kommer du att se exempel på olika aktiviteter som kan användas för att förstå och förstå sig på det auditiva minnet.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

En checklistan är en lista över de olika standarderna som ska uppnås. Den ska användas för att se om de olika standarderna uppnås eller inte. Den ska användas för att se om de olika standarderna uppnås eller inte.

Skolans estetiska standarder är en lista över de olika standarderna som ska uppnås. Den ska användas för att se om de olika standarderna uppnås eller inte. Den ska användas för att se om de olika standarderna uppnås eller inte.

Agenda
6.5 Träna det auditiva minnet

Med vänlig hälsning
John Steinberg

Beställning av Fortbildningsbiblioteket

En digital verktygslåda och kundskapsdatabas om ledarskap, bemötande och kvalitet

”En guldgruva av fortbildningsunderlag som räcker i många år.”

_____ Vi beställer en inloggning och kopieringslicens till vår verksamhet för de dryga 400 digitala filer i Fortbildningsbiblioteket. Årsavgiften är 4900:- plus moms/per enhet (skola, förskola). (Begär offert för en beställning till en hel kommun eller utbildningskoncern.)

Kontaktpersonens namn och e-postadress:

Organisationens namn:

Ev. referensnummer:

Leveransadress för ev. försändelser:

Postnummer:

Postort:

Mobilnummer:

Fakturaadress om inte samma som leveransadress med postnummer och postort:

Beställningen skickas till Steinbergs Utbildnings AB, Norrvägen 3, 19391 Sigtuna eller scanna och skicka via e-post till john@steinberg.se.

Exempel på frågor som behandlas i Fortbildningsbiblioteket:

Hur får man följsamhet och förtroende redan under de första tio sekunderna (om ledarskap i klassrummet)? Hur bygger man upp en respektfull och trygg stämning i sin grupp (om implementering av värdegrunden i praktiken)? Hur utnyttjar man kroppsspråket på rätt sätt? Hur organiserar man co-coaching bland personalen? Hur kan skolledare och förstelärare arbeta med sitt pedagogiska ledarskap och främja undervisningskvalitet? Vilken information behöver nya pedagoger och vikarier? Hur kan dagens föräldrar stötta *både* skolan och sitt barns lärande? Vilket förhållningssätt ska man ha till forskning? Vad är beteendebaserat lärande? Vad är Makro-Mikro modellen för verksamhetsutveckling? Hur vänder man en grupp från oro till fokus? Vad är lärarledarskap? Hur försäkras man att fortbildningsinsatser leder till bättre resultat?